

ny värld i bild

TIDSKRIFT FOR MORALISK UPPRUSTNING

**TIDSKRIFT FOR
MORALISK UPPRUSTNING**

Utgives av IDÉ och KULTUR
Utkommer en gång i månaden

Nr 7-8 - 1969

I redaktionen

Finn Harald Wetterfors

Jan Franzon

Gunnar Wieselgren

Lennart Sjogren ansvarig utgivare

Nordiska medarbetare

Einar Engebretsen Norge

Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS per år
(12 nummer)

Sverige kr 20 —

Danmark dkr 25 —

Finland mk 17 —

Norge nkr 25 —

SVERIGE

Sveavagen 34 VI 111 34 Stockholm
Postgiro 70 61 90 - Tel 08/10 34 56

FINLAND

Postgiro 11 20 95 Helsingfors

NORGE

Sophus Lies gate 5 Oslo 2

Postboks 1243, Vikta, Oslo 1

Postgiro 12 579 - Tlf 56 34 14

Fotografier och teckningar med till
stånd av sid 1 - Jan Franzon 2 -
Einar Engebretsen 4 o 7 - Leif
Hovelsen 5-6 - Mondo Annoni 8 -
Franzon 9 - Houston Rogers Arthur
Strong 10 - Per Idenstam Gosta
Wetterlind 12 - Franzon 13 - Betsy
Almond Franzon Hovelsen 14-15
Strong Hovelsen 21 Michael Hen-
derson

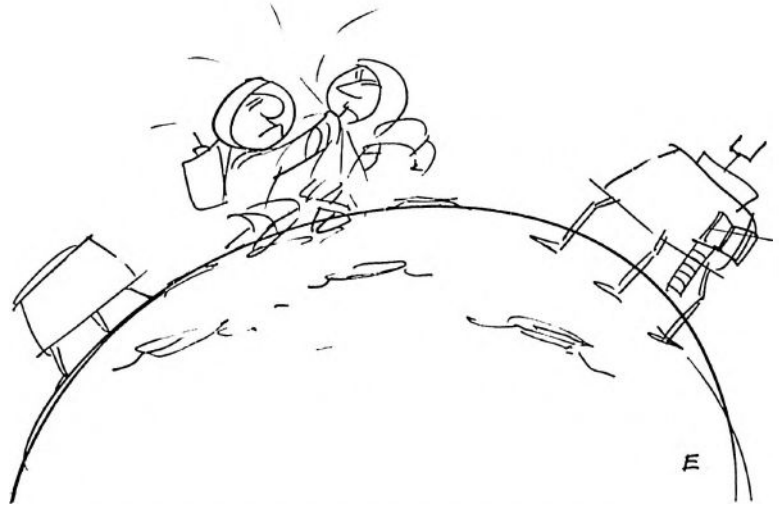
© NY VARLD I BILD

Tidskrift for Moralisk opprustning

Tryck Br Tengs Oslo

Omslagsbilden

Guy Audrain från Nantes, Frankrike valkomnas till en ungdomskonferens i Caux efter en cykeltur på 800 km. Hans nästa mål, då utan cykel, blir Indien. Guy har beslutat göra ett uppehåll i studierna på ett år. Rajmohan Gandhi, chefredaktören för HIMMAT Weekly, har inbjudit honom att resa till Indien med musikalen LUTA ER UT.

Smittorisk

Aldrig tidigare har man väl vidtagit grundligare säkerhetsåtgärder än som var fallet då man ville förhindra att bakterier från månen skulle nå jorden.

Men hur är det med smittorisken i motsatt riktning? Kommer människorna att föra med sig ut i rymden det hat och de konflikter som satt sin prägel på jordklotet?

Det finns de som tror att rymdperspektivet, medvetandet om människornas odessgemenskap när vi står ansikte mot ansikte med världsallett, skall förändra människornas inställning inbördes. Denna naiva optimism påminner om den tro på framtiden som präglade perioden före första världskriget. Det fanns en vis man som sade: «Till dess vi lär oss att ta itu med den mänskliga naturen, drastiskt och i global omfattning, kommer hela nationer att fortsätta sin väg mot våld och odelaggelse.»

Färden till månen har ökat hela mänsklighetens ansvar. Vi kan nu föra över vår livsform till andra planeter. Detta gör att kampen mellan gott och ont blir mera avgörande än någonsin tidigare. De val vi gör får följderna som projiceras ut i rymden.

Om undret med rymdfärden skall kunna följas av ett samarbete under på vår egen planet, måste var och en av oss betala priset för det. Det innebär mindre hat, mindre självishet, mindre fördomar. Det kräver ett inordnande under den Gud som gör långtidsplaneringen både för mänskligheten och universum.

Landningen på månen vittnar om modet och dugligheten hos en stor nation.

Den skulle vara av ända större betydelse om den kunde inspirera oss till att gå nya, okända vägar i förhållande till våra medmänniskor.

Då kan vi med gott samvete verka smittsamma i förhållande till andra planeter med vår livsform.

Lakaren, dr PAUL S CAMPBELL, havdar har att människor kan fa nya motiv och diskuterar vad dom kravs for att det skall bli verklighet Artikeln — som Ny Varld i Bild aterger i utdrag — publicerades forst i England under titeln Remaking men in the modern world

som mekaniska funktioner Eftersom inte ens den menneskelige hjernen er någonting annat an en oerhort invejldat datamaskin, behøver man ikke langre ta till metafysik for at forklare hui den arbejder Allt som på detta sätt blir kvar i ett mekaniskt universum av den gudomliga viljan er människans moraliska medvetande Darfor måste vi lære oss at moralisk sett være vår egen gud både i konstruktiv och destruktiv mening »

Jag har den största respekt både for vetenskapsmannen och for Cambridge Men jag tror knappast

Om människan kan bli annorlunda...

Den moderna människan sätter sin lit till vetenskapen och tekniken med deras möjligheter att kontrollera vädret, framställa farskvatten av saltvatten, förvandla Sahara till en kornbod for hela Afrika och att trycka Shakespeares alla dramer på mindre an två minuter

Arftlighetsmekanismernas ingenjörer förutsäger att det kommer att bli möjligt att avskaffa vissa arftliga sjukdomar, t ex muskulära svagheter, blodsjukdomar och mentala svagheter De utlovar att det skall lyckas oss att förbättra minnes- och inlärningsformagan och själva intelligensen som sådan Man har to m ställt i utsikt att vetenskapsmannen skall lyckas producera ett nytt slags människa, som ar befriad från agressionslust och från fordomar

Sa kan utvecklingen komma att te sig, även om en del anser det högst osannolikt Visst skulle krig kunna förhindras, om man lyckades neutralisera människans agressionslust, men en allman nedrustning skulle leda till samma resultat Det finns dock inget land som ar berett att sänka sina vapen i Atlantens djup i det tillstånd världen befinner sig idag Det finns inte heller något land som ar villigt att «av-aggressivera» sitt folk genom någon speciell behandling Vi ar alltför apatiska inför den enskildes och nationers själviskhet, hat och fordomar

Vissa vetenskapsmän menar att Gud ar dod De anser att Gud eller forskaren i laboratoriet näst intill kan komma på ett ut Dr Edmund R Leach, Cambridge, skrev i London Times den 16 november 1968 «Gud har traditionsenligt ansetts äga obegränsad makt att ingripa och andra på kausallagarna, och darfor var det helt foljdriktigt att man i lika hög grad betraktat honom som den högsta moraliska auktoriteten Men idag kartlägger molekylärbiolegerna på löpande band den genetiska kemien i allt liv och radioastronomerna dechiffrerar den planlighet med vilken världsalldet standigt utvidgas, och som en följd darav framstår skapelsens mysterier snarast

att ens en kombination av dessa två storheter skulle kunna bli en livskraftig ersättning for Skaparen själv Att i vår tid omskapa människor, människan själv ar ett forsknings- och erfarenhetsfalt som ar lika avlagset från kosmologiska spekulationer i professorliga lästolar i Cambridge som teorierna om universums uppkomst från den moderna rymdtekniken Jag citerar dr Leach igen «Den judiska kristendomens Gud ar utan undantag antropomorfisk i alla sina uppenbarelser, antingen han uppträder som domare, trollkonstnar eller medlare »

Mot detta påstående finns ingenting att invända Men jag skulle vilja invända att Gud också ar lik Kristus Så snart man konstaterar detta, förflyttas vi från alla fruktlösa spekulationer om Guds form, storlek och existens till den verklighet som rör människans natur, hennes förvandling och hennes bestämelse Och vi förflyttas till brannpunkten av dagens värld, både den kommunistiska och den ideologiskt oförpliktade delen av den Ty om människan kan bli annorlunda, da finns det hopp om att hon kan befrias från bordan av krig och hungersnod, bitterhet och ensamhet, av fortvivlan och av en förödande avsaknad av mål och mening

Människans uppgift omfattar *hela världen* och *hela livet* «Så älskade Gud världen att Han utgav sin enfödde son » Och genom Kristus visade Gud att hans lidelse gällde hela världen

Jag vågar påstå att den Allsmåttiges intresse for sina barns liv och frihet, utveckling och utbildning, arbete och arbetsersättning, lycka och välbefinnande, mål och mening inte kan være mindre an, utan tvärtom ar oändligt mycket större an någon jordisk far kan ha for sin avkommas bästa Av samma orsak tror jag att vår skapare ar åtminstone like upptagen av det tjeckoslovakiska och det tyska folket som herrarna i Kreml och regeringen i Prag, att han bekymrar sig lika mycket for Rhodesias invånare, de svarta

Forts sid 16

Genom hela historien går det en långtan efter att skapa ett ideal-samhälle. Ett samhälle där man skapat människovardiga förhållanden för alla och där raser och folk kan komplettera, tjäna och hjälpa varandra.

Men samtidigt finns det i människans natur en djupt rotad själviskhet. Historien berättar också om människans tendens att roffa åt sig, jaga efter profit, tillskansas sig marknader, erövra och behärska.

I alla tider har det funnits en spänning mellan de människor som vill bevara det bestående och de radikala som vill skapa något nytt. Men hos bägge grupper tycks den oberäkneliga, irrationella själviskheten göra sig gällande.

Det är lätt att se själviskheten hos dem som klänger sig fast vid arvda privilegier. Men finns inte själviskheten med också hos dem som vill bygga något nytt? Inte ens Maos tankar har lyckats knäcka den noten. Ordföranden Mao utpekade år 1968 som det år i Kina då själviskheten i människan skulle knäckas och övervinnas. Men tycks den inte vara lika stark år 1969?

Är sanningen den att frågan inte så mycket gäller system, program och struktur som den mänskliga naturen? Det har sagts och man kan tryggt säga det igen: «Att rakna med en förändring i den själviska människonaturen är en trossak. Men att rakna med en förändring av samhället utan en förändring av den mänskliga naturen är en darskap.» Frågan är hur man skall kunna ersätta själviskheten med ett nytt motiv.

Kampen för att finna ett sådant nytt och högre motiv gäller på alla områden, oavsett vilken kulturell eller samhällsmässig uppgift man står inför.

En av de stora uppgifterna för dagens kvinnor och män är att skaffa goda och billiga bostäder — hem, där människor kan trivas.

Tyvärr måste man nog säga att det är få områden där människans själviskhet mer ohammat fått slå sig lös än inom byggnadsbranschen. Tom i våra välplanerade och valkontrollerade nordiska länder är tomt- och bostadsspekulationer ett valkamt fenomen.

När jag nyligen besökte Schweiz hörde jag talas om en chaufför som fick betala 625 kr i måna-

- Snabbare

den för en 4,5 rums lägenhet i Montreux. Det var en vindsvåning med ett snedtak av korrigerad plåt och outhärdligt varmt om sommaren. Det var omöjligt för honom att finna något nytt och bättre. Det vill säga, det finns tillräckligt med moderna våningar och «maisons d'appartements» i Montreux. Men de förbehålles de penningstarka. Hus står även tomma därför att hyrorna är för höga. Trots det spekulerar man ständigt i nybyggen som skall fresta valborgade utlänningar att slå sig ner i detta ferieparadis.

Man blir upprörd över så fruktansvärda förhållanden. Men — som chauffören sade — «Vad kan en vanlig människa som jag göra? Dom där uppe vill ha det så.»

Fragan blir då: Kan människan själv göra något, eller måste hon bara följa med samhällsmaskineriets obönhörliga kretslopp? Måste vi kapitulera? Det som skall ske, det sker. Eller kan vi gripa in och förändra förhållandena?

Jag var personligen övertygad om att förhållandena kan förändras. Jag hade hört att i andra delar av Schweiz hade det inom byggnadsbranschen verkligen hant

sådant som visar på ett nytt sätt att lösa dessa viktiga och svåra frågor. Jag ville veta mer om detta. Jag för till Luzern. Jag ville se med egna ögon.

SBB-programmet

Entreprenörfirman Anliker AG i Luzern har gjort sig känd genom sitt SBB-program de bygger «Snabbare, Billigare, Bättre». Det är inte en smart reklam utan något som alla känner till. Låt oss ta ett exempel: en 4,5 rums våning på 98 m² med sovrum med heläckande matta, bad och toalett, vardagsrum med parkettgolv och modernt kök med spis och inbyggd kylskåp, kostar — utan insats — mellan 425 och 520 kr i månaden — en hyra som ligger 72—115 kr under andra bostaders. En sådan våning bygges på en dag. Den ingår antingen i ett fyrvåningshus eller i ett tretton våningars höghus. På tre dagar monterar man fyra 4,5 rums lägenheter. Det är en våning. Trettiotvå lägenheter sättes upp på tjugofyra dagar. Det betyder att det tar sex månader från det höghuset ritats till det är klart för inflyttning.

Detta är fabriksbyggda elementhus, väl ljudisolerade och av bästa kvalitet. Också när det gäller arkitekturen har man först och främst lagt vikten på de mänskliga behoven. Anlikers firma hade under byggnadsåret 1969 en byggnadskvot på 400 lägenheter. Därtill kommer så kontors- och industribyggen.

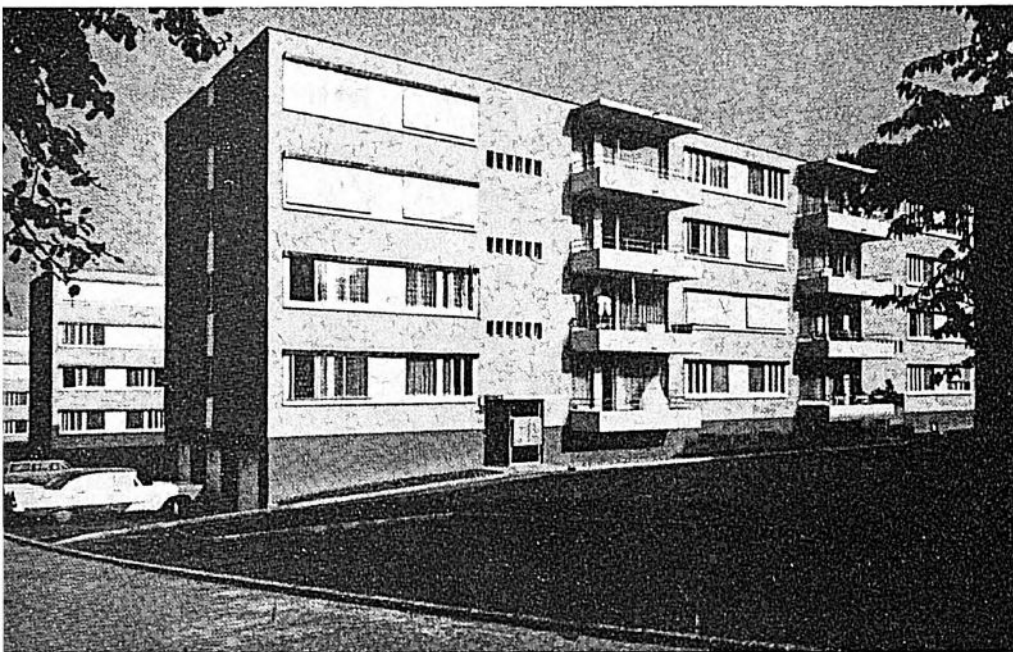
Faktum är att de bostäder Anliker AG bygger har 20 % i vissa fall 30 % — billigare hyra än andra motsvarande bostäder i den tysktalande delen av Schweiz.

För hyresgästerna är det kanske lika viktigt att de kan flytta in på avtalad tid. Under de senaste 18 åren har man kunnat hålla vart enda kontrakt — d v s bygget är avslutat på avtalad tid och till det uppgjorda priset. «Vår bästa PR-verksamhet är att vi håller vad vi lovar», säger Gottfried Anliker, företagets dynamiske ledare.

Hur har man nu kunnat nå sådana resultat? Vad fick dessa män — Gottfried Anliker, hans far och bror — att bygga snabbare, billigare och bättre? «Det hela började med en verklig inre omvälvning», berättar Anliker.

Forts. nästa sida

Billigare Bättre -

AV
LEIF
ERIK
HOVELSEN

Byggnadsfirman Anliker AG är ett valkant begrepp i östra delen av Schweiz — inte minst tack vare sitt SBB-program. Byggnadskvoten för 1969 är 400 bostäder.

For over 18 år sedan hade vi riktigt kort fast Sjalv hade jag kommit en bra bit upp på samhällets karriärstege Mitt stora mål i livet var att bli miljonär, bli berömd och att få inflytande Men samtidigt pågick en så förödande strid mellan min bror, min far och mig att vi övervägde att avbryta vart samarbete Jag var helt övertygad om att det var omöjligt att samarbeta med min bror Darfor gjorde jag också under hand vissa förberedelser för att få honom ut ur firman Så var det min far Han var annu varre Och det gick mig på nerverna På morgonen tog jag piller för att pigga upp mig På kvällen tog jag piller för att kunna sova En psykiater radde mig att

dra mig ur firman Annars skulle jag kunna få bestående själsliga skador, på grund av detta dåliga förhållande till min far och min bror, menade han

Motet med de fyra stora

Just vid denna tidpunkt blev jag inbjuden av en vän till en konferens för Moralisk upprustning i Caux Jag tankte Varfor inte? Det kunde vara intressant att se vad de sysslade med där Jag reste Och det skedde något Utan att jag kan förklara hur det gick till började jag ana att världen är som den är, därför att vi människor är sådana som vi är Jag insåg att om jag ville skapa ett bättre sam-

hälle, så kunde jag inte börja på något bättre ställe än med mig sjalv

Som byggmastare visste jag att det finns vissa normer vi måste rätta oss efter, om det vi bygger skall hålla mattet Men först nu blev jag medveten om att detta också gäller människolivet som helhet Mitt samvete vaknade genom motet med fyra storheter — absolut arlighet, absolut renhet, absolut osjalviskhet och absolut karlek Med andra ord Det blev en uppgörelse med det förflutna

Forst insåg jag att jag arligt och oppenhjartigt måste tala ut med min far och min bror En langre tid hade jag ansett att de två var hopplöst besvarliga Nu förstod jag att jag var den tredje som det var svart att ha att göra med Jag ville alltid vara framst och ansag mig alltid veta bättre än de andra två

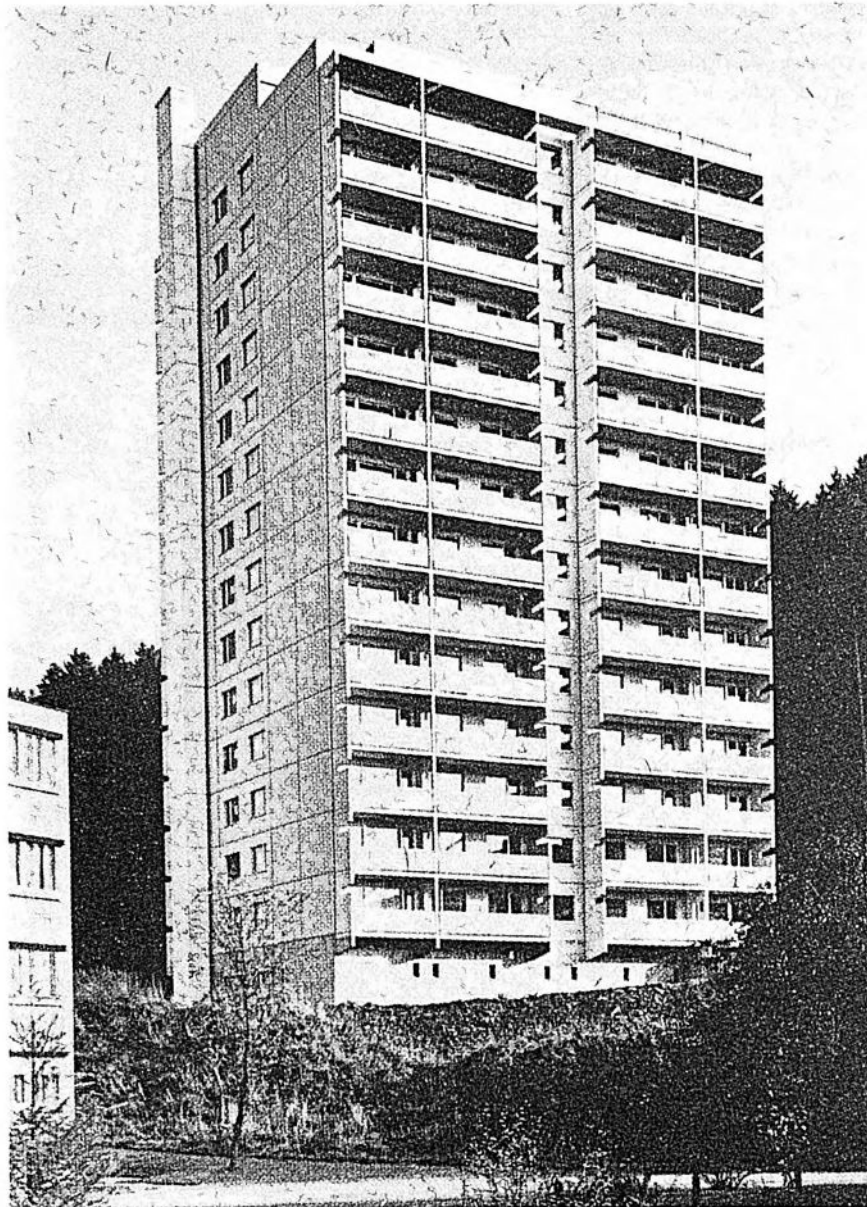
Min bror är fyra år yngre än jag När jag var ung samlade och salde jag skrot Jag hade en stor karra och min bror fick dra den — ty jag ville sjalv vara «arbetsgivaren» Redan då kände han att jag ville reagera honom

Nu bad jag min far och min bror om förlåtelse för det sätt på vilket jag hade behandlat dem Vi enades om att försöka på nytt och att göra vårt bästa Arligheten och oppenhjartigheten hade ställt oss inför en viktig fråga Vad lever vi egentligen för? Vad vill vi med vårt företag? Vilken konstruktiv uppgift kan vi ta itu med i det samhälle som vi är en del av?

Vi enades om att vår målsättning skulle vara — inte att strava efter vinsten — utan att tjäna människorna Vi beslutade oss därför att bygga snabbare, billigare och bättre bostäder Som entreprenörsfirma skulle vi bara bygga sådana kontor, fabriker, vagar och bostäder som det verkligen fanns behov av

I stället för att bekämpa varandra satte vi nu in all vår skaparförmåga och våra krafter på att förverkliga detta mål

När vi idag kan erbjuda bostäder vars hyra är 20 % i vissa fall 30 % — billigare än andras så är det flera faktorer som ligger till grund Får jag nämna några

Spekulation eller tjanande

Vi använder mer tid till planering än andra. Fabrikationen av elementbyggen planlaggs in i minsta detalj, så att allt är så koordinerat att 32 lagenheter är fullt inflyttningsfärdiga inom loppet av sex månader från den tidpunkt då spadens satts i jorden. Därfor kan vi också till punkt och pricka hålla både avtalade priser och leveranstider. Detta betyder väldigt mycket för alla de hyresgäster med vilka vi har kontrakt.

Genom den rationella planläggningen och genom inköp av byggnadsmaterial i stora partier kan vi spara en hel del pengar. Det kommer hyresgästerna direkt till godo. Samma sak gäller beträffande tomtpriserna. Vår firma är i den gynnsamma situationen att äga en hel del tomter som vi köpt, medan tomtpriserna annu är rimliga. Vi skulle kunna tjäna mer än firmans samlade fortjänster under över 40 år, om vi bara sålde tomterna till gällande dagspris. Jag känner människor som gjort sig stenrika genom tomtspekulationer. Men följderna av en sådan spekulation är också att byggnadskostnaderna stiger lika mycket. Att skaffa sig en sådan vinst är både nationalekonomiskt osunt och det har dessutom en dålig återverkan på arbetsmoralen hos arbetarna. Istället för att spekulera har vi därför hittills byggt 400 lagenheter på detta tomtområde. Tomtpriserna har ingått i byggnadskostnaderna till $\frac{1}{3}$ av det värde de idag har. Medan tomtpriserna vanligen utgör 7—9 % av byggnadskostnaderna ligger de hos oss på 3 %.

Vi har kommit fram till en effektiv arbetsinsats genom ett öppet samarbete på alla områden. Hos oss lutar man sig inte och slossar inte bort tiden. Parollen hos oss är att vara och en skall göra sitt bästa för sin nästa. Vi hjälper våra medmänniskor när vi bygger snabbare, billigare och bättre. Arbetarna känner också att de är med och gör en insats. Men det innebär också att de har de högsta lönerna inom branschen i östra Schweiz. De har också de bästa sociala förmånerna. Bl a har vi upprättat en pensionsfond som

«Vår bästa PR verksamhet har varit att vi håller det vi lovar» säger Gottfried Anliker, byggnadsfirmans robuste, dynamiske chef.

idag är dubbelt så stor som firmans eget kapital. 50 % av företagets årsvinst har gått till denna fond. De anställda betalar inte något bidrag till fonden. Vi informerar våra anställda om allt inom företaget också om de ekonomiska förhållandena. Vår företagsnamnd har på detta sätt blivit ett verkligt organ för företaget, och den har med sina förslag och sina initiativ blivit en verklig inspirationskälla för hela företaget.

Samhallstillvant företag

Det faktum att vi som företag kan göra något för samhället, har också inspirerat andra.

För någon tid sedan fick vi uppdrag att bygga ett antal bostäder för ett kooperativt byggnadsföretag i Ostschweiz. Då allt var färdigt och hyresgästerna hade flyttat in i sina hem, fick jag ett brev från sekreteraren i denna byggnadskooperation.

«Det är mig angeläget att tala om vad människor som har inflytande på det ekonomiska livet och som samtidigt lever efter absoluta moraliska normer kan åstadkomma. Jämfört med andra kooperativa byggnadsföretag är de bostäder som ert firma byggt drygt 160 kr billigare per månad och lagenhet. Det sätt på vilket ni praktiskt försökt att förverkliga moralisk upprustning har åstadkommit ett under. Ty till syvende och sist är det väl ett under när

en så hardkokt man som jag handlar på ett nytt sätt på grund av ett sådant har praktiskt exempel.»

Så några ord om arlighet som en praktisk livsform. Besöket i Caux betydde inte bara att mitt förhållande till min far och min bror klarades upp. Det betydde också en ny inställning och ett nytt ansvar gentemot samhället. Tidigare hade jag själv avgjort hur mycket skatt jag skulle betala. Jag hade tre slags bokföring. En bokföring för firmans, en för mig själv och en som skattemyndigheterna skulle se. Varje år använde jag två månader till att «frisera» deklARATIONEN för att dolja de «verkliga» inköpen och de «verkliga» fortjänsterna för skattemyndigheterna. Sedan jag funnit denna nya grundval för mitt liv, betalade jag tillbaka 125 000 kr i skatt, som jag bedragit myndigheterna på. Det lär ha väckt viss uppmärksamhet inom departementet.

Idag betalar vi mångdubbelt i skatt. Men vi gör det med stor glädje än under den tid då vi betalade mindre med fusk. Idag behöver jag bara en dag för att gå igenom deklaraionsbilagorna med mina medarbetare. Under de två månader som jag nu sparar i tid, kan vi tjäna in en stor del av skatten. Dessutom är nu bokföringen i så god ordning att vi kan använda den för alla våra beräkningar. Jag tillbringar inte heller några somnlosa nätter med att

Forts sid 20

spetsen skall forma de uråldriga monstren ur det hårda renhornet

Trareliefen har fått formen av ett likarmat kors. I den vanstra delen ser man biskop Jonzon — som dock inte gjorts helt porträttlik «for att berika fantasin hos dem som skall uppleva konstverket». Det som darnast fångar en är fargerna med sin lysande intensitet och sitt breda register av nyanser.

Jag ber Lars Pirak berätta något om hur reliefen kom till och vad den skall symbolisera.

— Jag gjorde ett ordentligt förarbete. Jag kontaktade samer som kant honom. Jag har last hans brev och böcker, bl a Den rike mannen och friheten, jag har forskat i bibliotek och last protokollet från det sammanträdde, då

Skuret i trä mot bakgrund av fjällhimlens klarhet

Vi slog oss ner i graset ute på tunet, Lars Pirak och jag. Jag hade kommit till hans hem i Jokkmokk för att se hans senaste konstverk, innan det skulle invigas på den plats det var avsett för, samernas folkhögskola i Jokkmokk. Det är en polykrom trarelief, ett beställningsarbete, som Lars hallit på med under en längre tid. Motivet Bengt Jonzon, norrbottenstiftets biskop 1938—56, och de svenska samerna.

Lars Pirak är en av de konstnärer som under senare år fort upp sameslöjden, samernas speciella konst, på en ny konstnärlig nivå. Mest kända är hans varierande produktioner av kanske hans snoripor, skurna ur fastet på rentjurarnas horn. Med beundransvärd skicklighet har han i dem lyckats fanga fjällfågeln karakteristiska lysnande vaksamhet i det bakåtvända huvudets vidöppna ögon liksom kroppens vackra färgskiftningar.

Den polykroma trareliefen är ett nytt uttrycksmedel för honom. Det är en stor satsning han gjort med detta verk. Självt anser han att det är det största han gjort hittills.

Hur kom det sig att Lars Pirak kom att behandla just detta tema — Bengt Jonzon och samerna?

— Bengt Jonzon gjorde mycket för samerna, berättar han, och fortsätter: Han var en av initiativtagarna till Samernas folkhögskola. Den har betytt mycket för dem. Man undrar till och med hur det hade varit med det svenska samefolket, om den inte hade funnits. Och jag ser ljus på dess framtid. — Det var också Bengt Jonzon, som gav idén till Same-Atnam (som betyder Samernas land), förbundet för den lapska odlingens framtid.

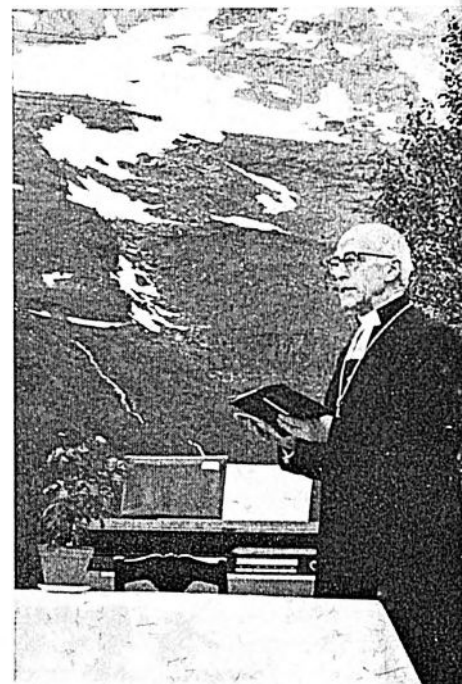
Jag kände honom också personligen. Han var en man som man gärna lyssnade till. Han hade alltid tid med människorna, haruppte, stannade och pratade, och man blev alltid glad, visste att han alltid ville gott med alla människor och med samefolket speciellt.

Orden mejslas fram lugnt och eftersinnande, när Lars Pirak berättar. Man upplever något av det samma, när man lyssnar, som inför hans konstverk. Där finns samma knapphet i uttrycket, samma koncentration och känsla för materialets egenart som krävs av sameslöjdaren, då han med kniv-

PER IDENSTAM

intervjuar LARS PIRAK

Ovan till vänster Lars Pirak och hans hustru Astrid med Piraks nya trarelief, som nu hänger i Samernas folkhögskola i Jokkmokk. — Nedan: Biskop Bengt Jonzon under en utomhusgudstjänst mot bakgrunden av en av Nordkalottens många fjällsidor.

Svenska samernas riksförbund bildades Jag har också rest till de trakter han skrev om i sina böcker

Så småningom växte det fram många idéer och skisser Jag skulle gärna vilja göra något som rymde hans olika verksamhetsfält, t ex den världside han agnade sig åt, Moralisk upprustning Men jag fann att jag måste begränsa mig

Det var ur Bengt Jonzons kontakt med människorna har upppe som den vänstra delen av reliefen liksom växte fram Samerna som sitter samlade kring ett bord med den lapska trolltrummans ovala form bar drakter från olika trakter De kommer från Arvidsjaur, det sydlapska området, från Jamtland, Vilhelmina, Gallivare och Jokkmokk Bengt Jonzon varnade särskilt om samedrakterna Idag håller de på att mer och mer komma i bruk igen, och det är glädjande I förgrunden av gruppen står tre ungdomar som en bukett Där finns också en filosof, en diakon och till höger prästmannen

Upppe i fjällvärlden mot bakgrunden av midnattssolens ljus och fjällhimmelsklarhet har jag placerat Kristus på korset Bengt Jonzon talade mycket om korset Darför har jag gjort själva ramen i korsform och därför återkommer korset på tre ställen i reliefen Med den höjda armen har jag också velat symbolisera den kraft som kännetecknade både hans personlighet och hans förkunnelse Kraften i hans personlighet kom ofta fram i det satt på vilket han tog samernas intressen tillvara inför myndigheterna Han var ju själv en myndighetsperson och visste hur han skulle få andra ledande personer att förstå samernas många olika problem

— *Ar det något speciellt syfte Du haft med detta verk, särskilt med tanke på att det skall hänga på samernas folkhögskola?*

— Jag hoppas att det skall betyda något för alla dem som gått och går där som elever Det har både jag och Astrid, min hustru, gjort Vi samlades ofta på elevmötorna och lyssnade till Bengt Jonzon Jag hoppas också att det skall kunna inspirera nya människor till att fortsätta den insats som Bengt Jonzon gjorde

JETMOTOR eller SLÄPVAGN

BROR JONZON kommenterar

«Karlek och aktenskap»

Just nu rör sig diskussionen om en skrift «Karlek och aktenskap» som utarbetats av en grupp inom svenska kyrkans centralrads sociala utskott

Ar den kristna moralen en släpvagn eller en jetmotor? Att döma av många diskussionsinlägg är den en släpvagn, och därtill en inomsvensk, hemmagjord sådan Den kan på sin höjd agera som broms Den är tydligen kedjad till det svenska samhällets värderingar och får forsöka hänga med i svangarna så gott det går Dess försvarares mardrom att släpvagnen kopplas av och lamnas på efterkalken medan det svenska samhället rullar vidare mot framtiden Man är med andra ord rädd för att svalget mellan den kristna idealmoralen och människans förmåga att leva efter den är för stort, och att de kristna skall bli en liten isolerad grupp med värderingar som helt skiljer sig från vår moderna tid

Naturligtvis är det viktigt att kristna värderingar blir förståeliga för en tid som talar ett helt annat språk än medeltidens

Men i diskussionen håller två viktiga ting att komma bort För det första tycks Jesus, och Paulus efter honom, ha struntat i om deras etiska förkunnelse stämde överens med majoritetens sätt att leva och tanka Det sista man kan säga om Jesus är att han gjorde en gallupundersökning om judarnas, romarnas eller grekernas sexvanor och sociala beteendemonster och sedan försökte komma fram till vad man nu kallar, «samma förstående och relativistiska atti-

tyder till föraktenskapliga förbindelser, skilsmassa, familjeplanering, abort och homosexualitet som brutit fram i strid mot sekelgamla kyrkliga sedebud och numera kan sagas präglad den allmänna opinionen och än mer den allmänna praktiken», för att nu citera en svensk tidning (D N 13/7) Jesus' eller Paulus' tillvägagångssätt i dessa frågor påminner mera om en jetmotor än en släpvagn De var inte ute efter att hålla takt med tiden utan revolutionera den

Det sags att de traditionellt kristna beskedet kommit i otakt med tidens sk moraliska förfall Men då måste man hålla i minnet, att detta förfall på många sätt var mycket mera framskridet i det grekiska samhället på Paulus' tid I jämförelse med det antika Korinths sätt att leva och tanka ter sig Dagbladets eller Dagens Nyheter mest «radikala» skribenter ibland som gammalviktorianer

Det andra, som Dagens Nyheter försökt påpeka, men som annars nastan helt kommit bort i diskussionen är att den föres inom ramen av det nordiska samhället och dess värderingar Medvetet eller omedvetet tycks man ta för givet att man utifrån inomsvenska förutsättningar kan komma fram med lösningar på problem som abort, skilsmassa eller homosexualitet Sådan världen är i dag borde det vara klart att intet land, lika litet som en individ, kan leva för sig självt Våra rika länder har en kolossal uppgift i förhållande till en svaltande värld EOCDD-rapporten som i pressen rapporterats under rubriken «Sverige jumbo i u-hjälp» pekar på att vi har en lång väg att gå innan vi på allvar tagit fasta på denna uppgift Men som folk borjar vi i alla fall bli medvetna om vad det gäller I vad mån påverkar denna världssituation vårt sätt att leva och tanka som individer? Diskussionen kring «Karlek och aktenskap» lamnar den frågan obesvarad Men tusentals, kanske miljontals nordbor väntar på svar De vore beredda till personliga offer och personlig disciplin i kristet-revolutionär anda, om sådant kan hjälpa en värld i nød

GENEVE - CAUX

Delegater vid Internationella arbetsbyrån besöker Caux

Att utarbeta ett program för att ge arbete åt världens miljoner arbetslösa, var den uppgift som Internationella arbetsbyråns kongress (ILO) tog på sig, när den firade sitt 50-årsjubileum i Geneve i juni. En djärv, gigantisk, men nödvändig uppgift. Har man upplevt massarbetslösheten på nära håll, blir den än mer angelagen.

FN:s generalsekreterare U Thant, påven Paul VI och statsöverhuvuden från olika delar av världen medverkade i jubileet.

I debatterna betonade var och var annan talare betydelsen av den mänskliga faktorn för utvecklingen. Det gjorde även generalsekreterare U Thant. Men denna förde frågan vidare: «Lika viktig som den mänskliga faktorn i utvecklingen är målsättningen för denna utveckling. Ekonomisk utveckling

är inget självändamål. Tekniska resultat är inga självändamål. Moralisk och andlig vaxt måste gå hand i hand med mänsklighetens materiella framsteg.» sade han. Hur detta skulle gå till var dock en fråga som har i Geneve ofta lamnades öppen.

Samtidigt pågick vid andra änden av Genevesjön Moralisk uppbyggnads konferens i Caux. Mellan Geneve och Caux forekom ett mycket livligt utbyte.

Bland de 175 ILO-delegater som kom upp till Caux från Geneve var bl a presidenten för högsta domstolen i Dahomey, Louis Ignacio-Pinto. Denne hävdade i Caux att det var ett mer trangande behov att få hatet ut ur människors hjärtan än att få dem upp på månen. «När man ser hur våldet sprider sig och när man börjar ge upp inför möjligheten att skapa

fred i världen, så återfar man hoppet här i Caux», sade Pinto.

En fackforeningsdelegat berättade att hans delegation vid kongressen hade splittrats i två fraktioner. Men när han tillämpade vad han lärt genom Moralisk uppbyggnad hade man funnit enhet. En fackforeningsman från Nigeria sade: «Jag kom hit i tron att våld var enda utvägen, men vad jag sett här är den rätta vägen.»

Som en tribut till Int arbetsbyråns kongress och dess 50-årsjubileum presenterades den europeiska musikalen LUTA ER UT i Geneve. 22 länder var representerade på scenen och 42 bland publiken, där man också såg representanter för båda sidor i Mellersta östernkonflikten, för Öst- och Väst Europa, Afrika, Syd- och Nordamerika. Ungdom från Afrika, Asien, Sydamerika och Europa talade i anslutning till foreställningen.

«Vilken uppfriskande kontrast till allt vi varit med om i Amerika», sade ordföranden för amerikanska beklagnadsarbetareförbundet. «Den här foreställningen väcker människors sociala samvete», sade ordföranden för hamnarbetarna i Columbia. Diskussionerna pågick till långt efter midnatt. Arbetardelegaten från Senegal sammanfattade sina intryck så här: «Jag skall rapportera till min president att detta är den verkliga revolutionen, ty den tar itu med det verkliga problemet — människan.»

Vincent Jack, Nigeria, (i mitten) med kolleger från fackföreningsrörelsen i Caux

Arbetsministern från indiska delstaten Maharastra, N M Tidke, talar i Caux med indiske LO chefen Abid Ali och två unga indier från musikalen LUTA ER UT

Abdel Khalek Hassouna, Arabförbundets generalsekreterare, var en av de delegater från Geneve, som kom upp till Caux med sin dotter

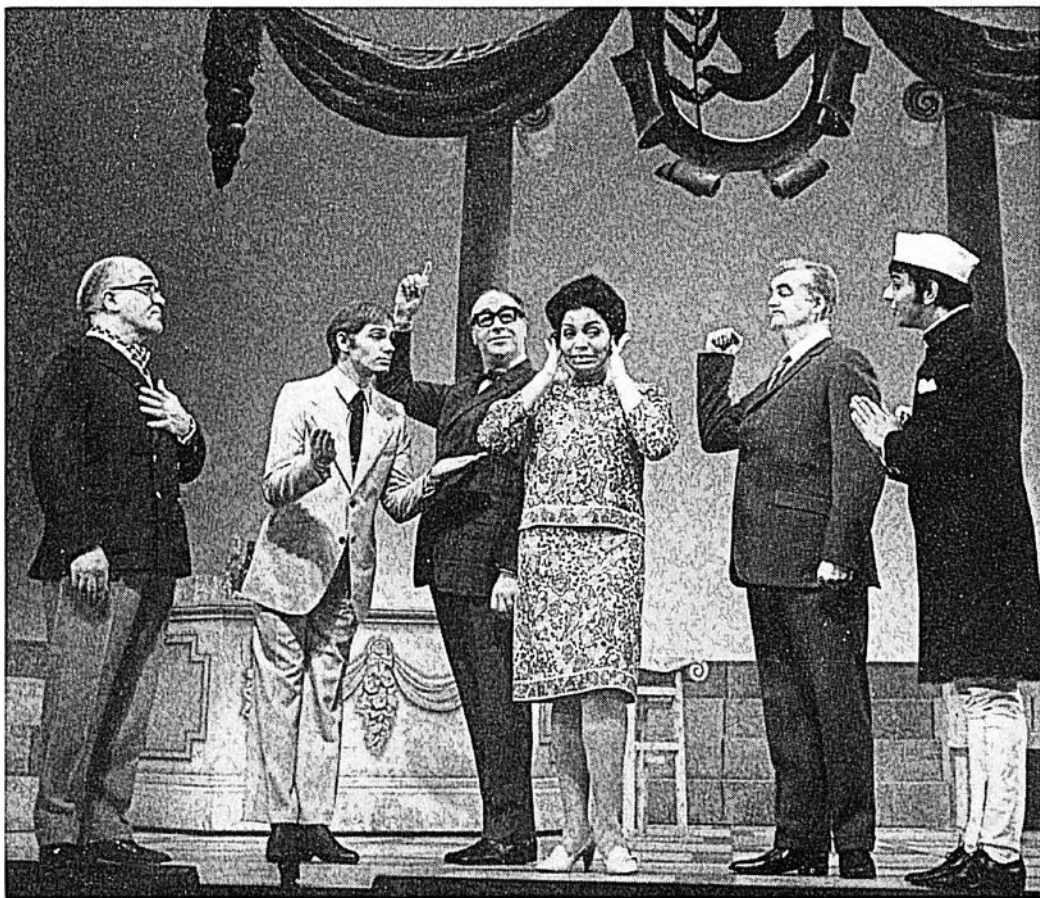

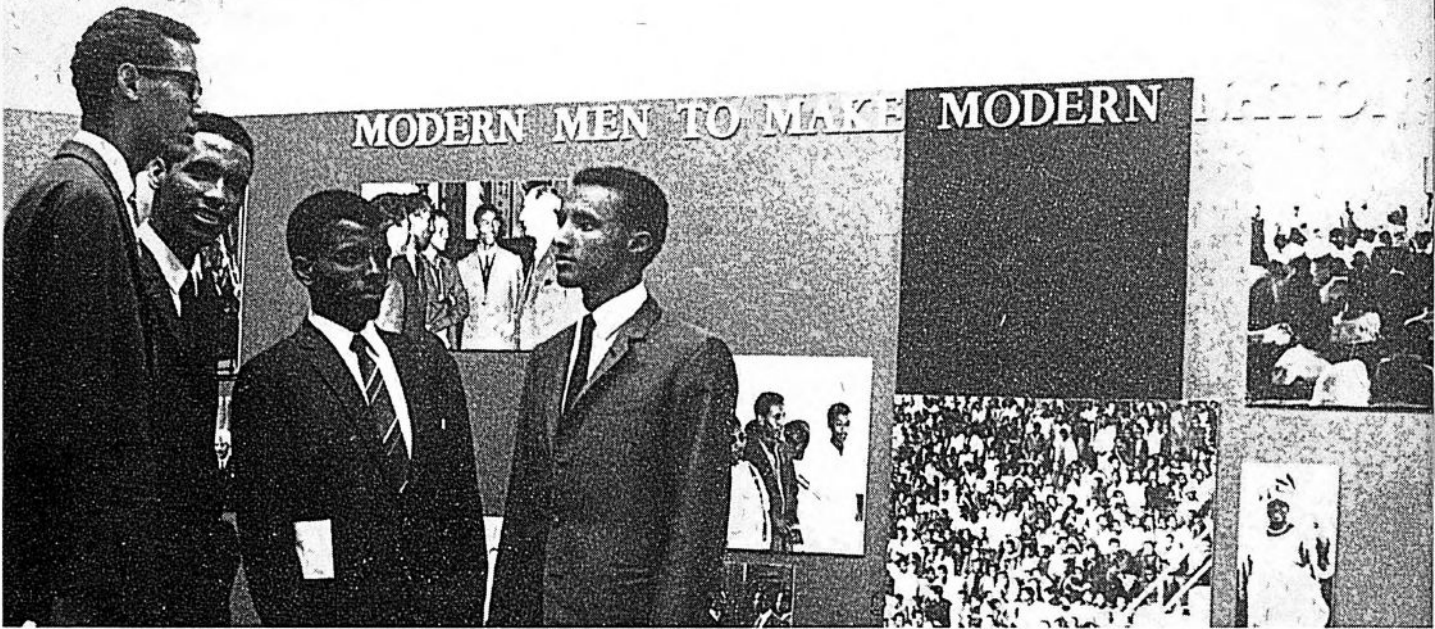

12 000 ungdomar från skolor och universitet har under de senaste två åren deltagit i träningskurser vid Westminsterteaterns kulturcentrum i London. Under juli månad kom bl a 180 franska studerande och 35 unga amerikaner som studerar tal och drama vid ett universitet i USA. På bilden en grupp engelska ungdomar utanför Westminsterteatern

Ungdomens teater i Westminster

En av de många pjaser som dragit tusentals åskådare från hela England till Westminsterteatern under senare år är musikalen High Diplomacy som går dar för närvarande. Handlingen är forlagd till en internationell toppkonferens. I huvudrollerna Muriel Smith från Carmen Jones på Broadway, filmerna Livets höjdpunkt och Orkanen, samt David Scott, kapten von Trapp i Sound of Music i New York och London

UNGDOM FRÅN 40 UNIV

Forst nar vi vill acceptera samma forandring i oss sjalva som vi kraver av andra forverk

En grupp etiopiska studenter (t v) deltog i en av sommarens ledarskapskurser i Caux tillsammans med andra deltagare från fem kontinenter. Dagliga föreläsningar om olika världsproblem stod på programmet (Ovan)

Inre motsättningar och moraliskt kaos får inte hindra USA att försöka bistå andra länder, menade Dick Ruffin (andre fr v) och bad andra länder hjälpa sitt land att finna lösningar på dess problem.

UNIVERSITETET:

... om det nya samhället

Under en treveckors konferens för studenter och arbetare i Caux, Schweiz deltog 200 studenter från 36 länder. Många hade deltagit i upploppen i Europa, Afrika, Asien och Mellanöstern. De diskuterade universitetens roll i att omskapa samhället, inte bara med fackföreningsmän utan även med industrimän och politiker.

Parallellt med detta studenternas och arbetarnas engagemang pågick en serie treveckors ledarskapskurser med deltagare från fem kontinenter för dem som ville lära känna de krafter i vår tid som formar världens framtid. Vetenskapsmän och ansvariga personligheter från olika livsområden deltog i kursarbete och seminarier.

Syftet var att utveckla människor med förmåga att ge ett moraliskt sunt, självständigt och osjälviskt ledarskap för varje situation och i varje del av världen.

Några av konferensens 200 deltagare samlade utanför konferensbyggnaden (t v) — T h har norrman och svenskar funnit varandra.

T v Danske fruktodlaren G Uhrenholt med familj diskuterar Indiens situation med Pankaj Shah, Bombay

Nedan Dr Fritz Hoffman (t v direktor för schweiziska mjolkproducenternas riksförbund och riksdagsmannen Joachim Weber, ordförande för schweiziska lantbruksförbundet

KELD JØRGENSEN rapporterar från en jordbrukskonferens i Caux

SMÖRBERGET MÅSTE SMÄLTA

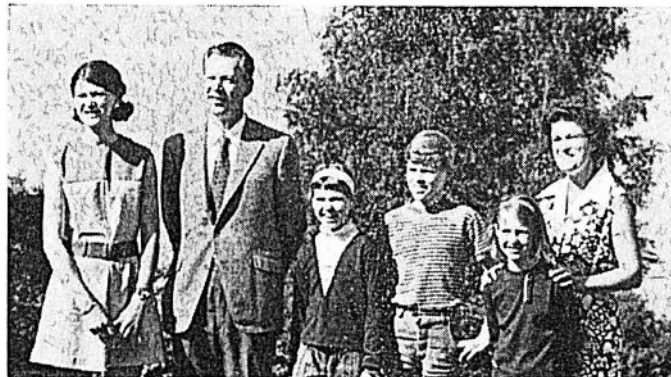
Jordbruket är ofta i brannpunkten. Å ena sidan hör man om smörberget i Europa. Man hör tomtal om hur man kan få människor som redan är allt för tjocka att äta ännu mera smör. Å andra sidan lever miljontals människor i Asien på svaltgränsen. De har ett minimum av kalorier och ett underskott av protein i sin kost. För de flesta människor verkar det därför absurd när man talar om att jordbruksproduktionen måste inskränkas. Under en konferens i Caux om livsmedelsförsörjningen i världen framkom det synpunkter som gav förståelse för orsakerna till denna paradox. Praktiska förslag framlades också för hur man skall lösa denna snedvridna situation så att det inte hopar sig mat på ett ställe medan människor svalter på ett annat.

Foretåndaren för den kgl jordbrukshogskolan i Cirencester i

England, Garner, påpekade att vi importerar stora mängder protein från u-landerna, därför att det är så billiga priser. Men vi skulle bli forskräckta, om vi visste hur stor den barndödligheten är som beror på bristen på protein i dessa länder. Vad kan då Europas jordbrukare göra, frågade han. Vi kan odla mer protein på våra gårdar, använda en del av det till foder,

skära ner importen och på så sätt frigöra mer protein för befolkningen i dessa länder. Om vi betalar samma pris för de råvaror som kommer från dessa länder, som vi betalar i Europa, så skulle inte u-landerna lida ekonomiskt av att vi minskade vår import från dem.

Denna sak underströks ytterligare av dr Fritz Hofmann, som

Den norske stortingsmannen och veterinären Johannes Østveit deltog i jordbrukskonferensen med hela sin familj.

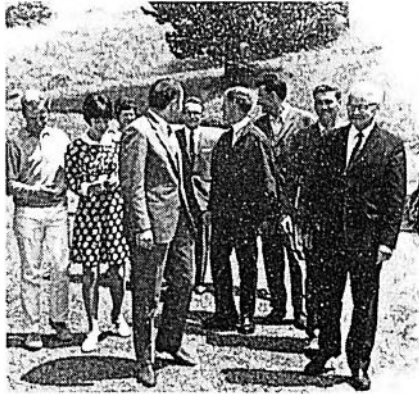
är verkst direktor för den schweiziska mejeriföreningen «Jag skulle to m vilja saga att vi i Europa lider av att vi importerar fettamnen från u-landerna till allt för låga priser Vi betalar faktiskt svaltloner för fettamnen från dessa lander» Dr Hofmann framholl vidare att om vi betalade ett riktigt pris för de fettamnen som vi importerar, så skulle det inte

langre betala sig så bra att inte använda vårt eget smor och smorbergen i Europa skulle snart forsvinna Slutligen framholl Hofmann att om vi betalade ett riktigt pris för fettamnen från u-landerna så skulle dessa lander också få råd att importera proteamnen, däribland tormjolk, från Europa

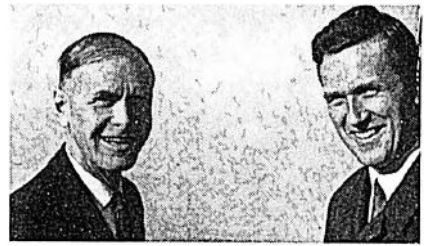
Konferensen öppnades av ordföranden i det schweiziska lantbruksförbundet, J Weber Han betonade att faran i vårt konsumtionsorienterade samhälle ligger i en ensidig materialistisk värdering Det för också familj jordbruket in i farozonen Men familj jordbruket kan fortfarande bli en framtidens jordbruksenhet, sade Weber

For litet kontakt med jordbrukarna

Det är för mycket teoretisk planering och för litet kontakt med jordbrukarna Denna synpunkt bekräftades av en planeringsekon om från ett osteuropeiskt

Unga tyska lantbrukare bekantar sig med lantbrukare Bill Lang, Hill Farm, England t h

Hugh Elliott mångårig administrator i dåvarande Östnigeria med Edvard Nordrum från As lantbrukshogskola i Norge, som nyligen bevisat att roten i den i Nigeria forekommande Kasavavaxen kan användas till foda Den skulle ge befolkningen i Biafra och Nigeria ett livsviktigt tillskott av protein

land Denna sade att man kan inte planlagga jordbruksproduktionen vid skrivbordet Det är ett fel vi ofta begått, som vi nu håller på att ratta till

Ordföranden för lantarbetsgi varforeningen i Kenya, Peter Andersen, framholl det snedvridna i att jordbruksmaskiner såldes för högre priser i u-landerna än i Europa Han appellerade till fabrikanterna att andra på denna prissättning och därigenom hjälpa utvecklingslanderna att uppnå ekonomisk mognad Det är en sådan hjälp som behövs för dessa lander skall kunna stå på egna ben

LEGEMIDDEL

Forkjølelse, revmatisme, nervesmerter - forsøk...

ALBYL-

Enterosolubile

OVERTRUKNE ACETYSALICYLSYRETABLETTER
Uten maveirritasjon fordi tablettene først løses opp i tynntarmen Pakninger à 30 og 100 tabletter På apotek uten resept

A/S FARMACEUTISK INDUSTRI

Uten maveirritasjon

Gemensam insats for att andra prispolitiken

I överläggningarna deltog ca 180 av lantbrukets folk från Norden, England, Tyskland, Frankrike och Schweiz Man enades om att gora en gemensam insats for att få en ändring i prispolitiken till stånd for att därigenom kunna andra den snedvridna utvecklingen mellan u-lander och i-lander

Vid sin sammanfattning av konferensens resultat sade dr Hofmann att vi måste erkanna att antingen det galler jordbrukspolitik, konsumtionspolitik eller riktlinjerna for industri och distributionsorganisationer, kan det som är moralisk felaktigt i det långa loppet aldrig bara frukt varken på det politiska eller det ekonomiska området

Om

manniskan kan bli annorlunda ..

(Forts. fr sid. 3)

och de vita, som någonsin mr Wilson eller mr Smith eller FN, att han tanker lika mycket för människorna i Nigeria och Biafra som engelsmannen, ryssarna, fransmannen eller egyptierna

Jag är övertygad om att han engagerar sig lika mycket för det vietnamesiska folkets basta, i norr och i söder, som ledarna i Washington, Hanoi, Saigon,

Situationen kräver ett statsmannaskap av valdiga dimensioner av våra ledare

Peking eller Moskva Jag tror att han intresserar sig lika mycket för ungdomen i som utanför våra universitet, som för universitetsrektorerna, och för vår undervisnings mål och innehåll som några av våra mest engagerade radikaler Jag tror att han lider lika mycket med de svältande i världen och deras öde som någon FAO funktionär eller någon mor i Asien, Afrika eller i Sydamerikas underutvecklade områden, som inte vet vad de skall ge sina barn att äta

Att modernisera människan måste såvitt jag forstar innebära att göra henne mer och mer upptagen av det som Gud intresserar sig för

Det gör en odmjuk att tanka sig att Gud intresserar sig lika mycket för ens egen familj och för en själv som för Mao Tse-tung och Kina eller Richard Nixon i Amerika Men det betyder ju också att jag måste engagera mig för dessa människors behov lika mycket som Gud engagerar sig för mina Jag tror att det är normalt och naturligt att arbeta med hur de pressande problemen i världen skall kunna lösas och sedan envetet och effektivt engagera sig för att det sker

Det är en strid på liv och död för hela världen Mer än någonsin tidigare i historien görs det nu intensiva, skarpsinniga och hansynslosa försök att bannlysa Gud från mänsklighetens medvetande Materialister, nihilister, humanister, och ateister och kyrkokristna som inte förvandlar människor använder alla medel och möjligheter som den mänskliga hjärnan kan fundera ut för att göra Gud och tron irrelevanta, få dem att framstå som underliga och otidsenliga, ja t o m som en fara för människans frihet och utveckling Den som vill förändra människor i dagens situation måste lägga allt annat åt sidan och engagera sig i denna globala kamp med allt det humor, den energi och den uthållighet som han är mäktig Han måste vara beredd på att ge allt och ingenting mindre Det måste bli ett «allt eller intet»

Miljontals människor runtom i världen får lida för följdverkningarna av att kristna levat eller lever för någonting annat eller mindre än det de kallats till De flesta kristna tycks olyckligtvis nog noja sig med att inte begära mera av varandra än att gå till massan eller gudstjänsten eller hålla på med någon kyrklig verksamhet av något slag Många är fullt sysselsatta med att göra vad de vill men lata när det gäller att göra det som behöver göras Hur många människor känner ni till som är ute för att hjälpa andra med deras verkliga behov, och att sätta dem istånd att göra något åt de frågor som rör landet och hela världen idag?

Människor måste i oss mota människor som utan omsvep vågar hjälpa dem med deras största svårigheter Det är så många av oss som är så ulliga med människor att det aldrig sker någonting med dem Vi säger att vi tror på Gud, men är det nog för att hjälpa vår nästa ut ur förvirring, likgiltighet och materialism? Är det en tro som får återverkningar i folkets liv och som förändrar människor? Många vet nu för tiden inte vart de skall vända sig Situationen i våra länder kräver ett statsmannaskap av valdiga dimensioner av våra ledare Vi måste i ord och handling ge uttryck åt det tankande, de visioner och de beslut som kännetecknar detta slag av statsmannaskap Om vi gör det, då kommer vi att få uppleva hur Kristus verkar i folkens och världens liv genom sin kraft, sitt liv och sin vägledning «Det enda man kan göra i kristider är att förändra människor», brukade Frank Buchman säga Likaså «Om man inte förändrar människor, gör man ingenting»

I själva verket gör vi ändå något, om vi inte förändrar människor Vi bidrar till att förvarra krisen Om vi inte oppet och lidelsefullt går till storms mot allt som är lumpet i världen, så beror det på att vi

Litenhet är ett smittsamt virus

inte oppet och lidelsefullt bekämpar allt som är lumpet i oss själva Det som Kristus framför allt satte fingret på i sina samtida — bland allt det som inte höll måttet i dem — var deras lilla tro, futtigheten i deras sätt att leva och deras livsriktning

Den mänskliga naturen fungerar efter lagar som kan formuleras lika klart som de lagar som styr naturen i övrigt En av dessa lagar innebär att människan har en tendens till att begränsa sig, till litenhet Detta är vad man skulle kunna kalla för karaktärsdynamikens första lag Människan påverkas inifrån av de krafter hon bär inom sig och utifrån av samhällets krafter Dessa båda krafter samverkar

till att gora människorna små och likriktade Man kan bara tanka på hur individualitet och storhet betraktas som sallsynta, anmärkningsvarda och beundransvarda egenskaper Karaktarsdynamikens andra lag kan formuleras så har Varje människa söker efter en skyddad tillflyktsort Begransningen, litenheten erbjuder den tillflyktsorten Denna kan vara så liten som en sangkammare eller stor som en nation Den tjanar som en livmoder i vilken vi kan bibehålla vår bekvamlighet, hålla fast vid våra fordomar och aversioner, tillfredsställa vår lidelse att bli omtyckta, att gora det vi har lust med, att leva så som vi sjalva bestammer, så lange det går Litenhet ar någonting mer an en människas mått Det ar en kraft i hennes liv och i ett folks liv Ett litet mål gor oss dova for allt annat an det som uppmuntrar vår egen ambition En liten lidelse gor oss kallsinniga for djupet och realiteten i de manskliga behov som omger oss Ett litet perspektiv gor människor och folk blinda for alla andra synpunkter an sina egna Ett litet slutmål binder oss till ett handlingsmonster och till planer som inte håller måttet och som alltid forverkligas forst nar det ar for sent

Det ar målsattningen, meningsfullheten, uppoffringarna och kamratskapet i kampen som gor livet vart att leva

Litenhet ar ett smittsamt virus, mot vilket det inte finns nagon naturlig immunitet Det ar litenheten som far människor, som anser sig vara realist, att spela tid och pengar på planer som håller dem sysselsatta men aldrig loser problemen Det ar sa manga intelligenta och kunniga människor som sager att de ekonomiska klyftorna mellan lander och kontinenter kommer att leda till krig — att det måste ligga något i vad de sager Varldsbanken och andra internationella sammanslutningar gor sina anstrangningar for att minska dessa klyftor genom att ge mer till de fattiga landerna Det ar atminstone ett tecken på att det finns nagon omtanke ibland de rika landerna Men på mig verkar det samtidigt som ett alltför ytligt svar

Infor dessa problem får oss var begransning som människor att overbetona vikten av livets materiella sida och att underskatta det som ger livet mening och innehåll Varken rikedom eller fattigdom ar till sist utslagsgivande for människans inre tillfredsställelse, for fred i hjartat eller lyckan i en familj Det ar målsattningen, meningsfullheten, uppoffringarna och kamratskapet i kampen som gor livet vart att leva, vare sig man har mycket eller inget alls Hur man an ser på det ar de rika landerna inte avundsvarda vare sig for sin sociala, politiska, ekonomiska eller kulturella standard Jo, nar det galler

Att ha att gora med människor ar som att segla en båt —

overflodet av maskiner och apparater Men inte livet i och for sig

Jag tror inte att mindre lyckligt lottade lander avundas dem av oss som har valfyllda magar och valfyllda banker Televisionen, radion och filmerna, turister, politiker och affarsman har visat dem vad vi egentligen lever for Deras varderingar och varden kanske inte har sjunkit så som vara Det som sårar dessa lander ar inte vår storhet utan vår litenhet De hålls kvar i fattigdom genom vår likgiltighet infor deras behov av kamratskap i kampen att utrota korrupsjonen, genom vår oformåga att laka det hat som splittrar folken inifrån och genom var ovilja att på ett effektivt satt ta itu med sjalviskheten i den manskliga naturen

Dessa folk avundas oss inte så mycket som de tycker synd om oss Kineserna tycker vi ar ociviliserade Afrikanerna tycker vi ar snuskiga Latinamerikanerna tycker att vi hjartlost roffar at oss vad vi vill ha De langtar mer efter att vi skall bryta med var litenhet an att de skall få våra rikedomar, våra varor, vår teknik, vår vetenskap och våra obegransade mojigheter

Medlet mot litenhet ar det medel som forvandlar senapskornet till ett trad Det finns fron som inte groi, forran de kommer i beroring med ljust Ett fro faller till marken och kan bli overtackt av jord Det froet kommer inte att gro, forran jorden forts åt sidan och froet blir utsatt for ljus Vissa molekyler i froet aktiveras på nagra milliondelar av en sekund efter att ha exponerats for ljust Fron som legat inkapslade i sjuttonhundrade år har grott så snart de utsatts for ljus Eller tank på hur solljust genom fotosyntes i den levande vaxten tillgodoser energibehoven for alla former av liv på jorden Speciella ljusabsorberande molekyler i vaxtcellen aktiveras av ljust Denna molekylaras aktivitet utvecklas langs en molekylkedja och darigenom byggs nya kemiska strukturer upp i vaxten Samtidigt med denna kemiska uppbyggnad eller syntes frigores syre Ett resultat av ljusts aktivitet ar att vaxten utvecklas, och atmosfaren runt jorden forses med det syre som ar nodvandigt for animaliskt liv

Universitetet i Oxford har som motto «Gud ar mitt ljus» Kristus forkunnade enkelt «Jag ar ljust» Ett ljus lyser hela tiden på oss människor, men många, och det galler inte bara Oxford, ar tackta av smuts så att de inte kan nås av de direkta stralarna fran det ljust Ofta ar det genom en människas medverkan som den hårda skorpan av smuts maste brytas sonder, sa att ljust kan nå in till frona Vi kan få varme och naring, och omsorg från personligheter i vilka energi har frigjorts genom att de utsatts for ljust Men varmen, naring, omsorg producerar

inte ljus, de ar resultatet av det Ljus ger upphov till forandring, forandring losgor energi

På samma satt som syre frigors i vaxten, nar den utsatts for ljus, utvecklas manniskor, nar cellerna i deras personlighet påverkas av Kristi ljus. Då frigors i dem stora mål, en djup medkänsla, viljan att kampa liksom den plan for hur det skall gå till som växer fram ur en verklig forpliktelse. Nar man utsätter sig for det ljuset genom att bli lydhord for Guds vägledning, ger detta upphov till handlingar som inverkar på hur vi tanker, talar, ser ut, ater, går och arbetar. Allt blir nytt, vårt satt att leva och vara i förhållande till andra, to m blicken och ansiktsuttrycket.

Forsta gången Frank Buchman klockan fem en morgon använde en timme for att lyssna, kom bara tre ord i hans tankar, men de ledde till att två andra man upplevde något helt nytt. Buchman sade om det experimentet: «Den dager förstod jag vad verklig fostran innebar. Den Heliga Ande ar ljuset, vägledaren, lararen, kraften. Det jag ar i stand att gora gor jag genom den kraft som infinner sig i den tidiga morgontimmen, nar jag ar stilla och vantar till dess den levande Gudens rost bryter igenom nattens skuggor.»

Nar vi har manniskor i sikte, siktar vi mot mål som snabbt forflyttar sig. Manniskans tankar om liv och dod, Gud och manniska, frihet, moral och auktoritet haller på att forändras. Det som var av intresse for manniskor for tio år sedan, ar det inte langre. Att skicka upp manniskor i en bana runt jorden ar vardagsmat. I dag får vi halsningar från man på månen. Nya frageställningar och nya problem upptar vårt tankande.

att finna sin Manniskan av idag ar dunkelt medveten om Guds existens, om hon overhuvudtaget upplever honom. En orsak ar kanske den att vår första upplevelse av den Allsmaktige ofta sker genom att ljuset reflekteras från en annan manniska. Darfor måste vi med den största noggrannhet och vaksamhet se till att vår egen reflektor hålls ren och polerad. Om vi inte blir använda till att ge upphov till och underhålla nytt andlig liv, beror det kanske inte på ljuset utan på reflektorn. Den manskliga reflektorn forlorar sin skarpa genom litenhet.

Litenhet hamtar sin kraft fran tre grundläggande drag hos manniskan: driften att vara något, langtan efter trygghet, lusten att skapa.

Langtan efter att komma först, ha mest pengar, vara på toppen av klassen, betyda allt for våra barn, bli uppskattade for våra ansträngningar och for det vi åstadkommit, få berom och vara fria från klander anses allmant som efterstravansbart for vårt liv har på jorden. «Tillkomme ditt rike, ske din vilja på jorden» var det mått Kristus matte en manniskas storhet med — ett mått som var tillrackligt stort for att motsvara hennes ambitioner. Det ar ett mål och ett syfte, for individer och folk, som står varje manniska, varje land till buds. Någoting mindre an detta ar allfor litet i dagens varld. Den fråga vi måste ställa lyder inte «Vad kan jag gora?» utan «Vad behover ske?», inte «Vad kan jag få?» utan «Vad kan jag ge?» Verklig tillfredsställelse ligger inte i att få det vi onskar utan i det vi låter Gud ge oss.

Langtan efter trygghet och sakerhet ar vanligen begränsad till oss själva och vår egen grupp. Men en plan om trygghet och sakerhet som utesluter två-

Langtan efter trygghet och sakerhet,
ar vanligen begränsad till oss själva.
Men en plan som utesluter tvåhundra
miljoner ryssar och åttahundra miljo-
ner kineser ar alldeles for liten.

Att ha att gora med manniskor ar som att segla i en båt. Det kraver all den smidighet som en god styrman har. Han måste veta sin kurs, vilka grund han skall undvika och hur han skall hålla seglen fyllda med vind. Aven en skicklig seglare kommer inte långt, ifall han inte genast marker dragningen i rodret och reagerar på den. Om han inte ar smidig, kommer han ingen vart. Guds ledning ar som dragningen i rodret. Buchman sade vid ett tillfalle: «Om jag ar kanslig for ledning, får jag den var gang jag behover den.» Om en manniska inte söker ledning och lyder den, kan hon inte hoppas på att forverkliga sin bestämelse, an mindre hjalpa en annan manniska

hundra miljoner ryssar och åtta hundra miljoner kineser ar allfor liten. Den enda pålitliga sakerheten ligger i att vinna potentiella fiender. Att genomföra det programmet praktiskt kommer att krava en revolution i målsättning, i installation och handlande i våra lander.

Lusten att skapa tar sig uttryck på två satt: att foroka sig och att forkovra sig. Behovet av en befolkningsökning har i våra dagar ersatts av behovet av en befolkningsminskning. Som en konsekvens darav har sex reducerats till en fråga om fysisk njutning och virilitet. Vårt tankande, vårt satt att använda skaparkraften hojer sig inte over våra lustar. Det

racker inte. När lusten att skapa enbart får utlopp på det sättet, leder det till likgiltighet för människor och ting, irritation, daligt humor, hat och våld. Detta slukar den energi som behövs för att tanka och handla i nya banor. Denna begränsade användning av sex är roten, tror jag, till dagens kaos.

Människans lust att skapa har ett större syfte. Den kan producera den energi som behövs för att förvandla människor, den klarhet och det mod som behövs för att rätta det som är fel, viljan och sättet att ta itu med problem i våra länder och i hela världen. Detta är renhet. För dem som satsar på ett sådant program behövs frågan om piller och frigjordhet inte bli ett problem. De vill vara med om att skapa den nya människan och bygga en ny värld.

finner sig, då vi skruvar ner vår övertygelse för oss själva och inför andra. «Guds kraft går ut ur mitt liv, så snart det finns någon enda människa jag inte vill säga sanningen till», sade Buchman. Vi måste ge vad vi har fått och allt vi har fått. David hade inte mycket att komma med, men det var mer än tillräckligt för Goliat.

Om man vill bli effektiv när det gäller att omskapa människor, får man —

— *aldrig ta någon för givet. Vi behöver alla vaxa, brevbararen likaval som statsministern, advokaten likaval som arkebiskopen,*

— *aldrig bli förvanad över det grepp litenheten eller perversioner kan ha fått om en människa,*

— *aldrig banna. Det är din arlighet om dig själv och*

Om vi förpliktat oss till att fostra människor som står under Guds kontroll i det politiska livet, i industrin, uppfostran, i det kulturella livet, då blir vi revolutionärer

Det är viktigt att vi klart och precist prickar in litenheten i oss själva, om vi skall kunna avlagsna den matta ytan från våra reflektorer. Vi behöver en intensivare belysning. Vanligt ljus innehåller flera våglängder. När det passerar genom ett prisma koncentreras det till en enda våglängd, och det man kallar en laserstråle uppstår. En laserstråle har en enastående genomträngningsförmåga. Den kan bränna bort black från papper utan att skada papperet eller borra ett hål genom en diamant. Och den kan inriktas mot och nå månen och längre än så.

Moraliska normer som är absoluta är som den röda kristallen. De sänder ut en laserstråle av sanning som skar igenom den dimmiga förvirringen i våra liv och avslöjar exakt var litenheten har satt sina klor i oss. Med relativa normer, människogjorda, ser vi inte var litenhet. Med dem begränsar vi Gud och livet till vårt eget godperspektiv.

Det finns fyra mycket distinkta åtgärder man måste vidta för att kunna bryta med litenheten.

● *Se efter vad den innebär. Se på ditt liv genom den absoluta arlighetens, renhetens, osjälviskhetens och kärlekens laserprisma. Skriv ner vad du ser. Då kan du besluta om du vill bli annorlunda eller fortsätta som tidigare.*

● *Erkänn arligt vad du ser.*

● *Gör upp med det för alltid.*

● *Klara omedelbart upp det som behöver klaras upp. Så snart du gör det får du ny kraft.*

Apati har beskrivits som fruktan för att bli rädd. Den hänger samman med litenhet lika säkert som lukten hänger samman med gorgonzolan. Apatin in-

det du själv lever för som hjälper en annan människa, inte din felförmåga,

— *vite ge vidare förtroendet du fått. Ingen kommer att anförtro dig det som han hemligen skams för eller kanner hemlig stolthet över, om han inte kan lita fullständigt på dig. Vad en människa talar om för dig om sin litenhet har större makt att frigöra henne från den än vad du säger till henne.*

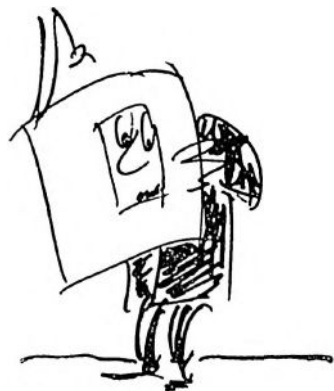
Vi får inte trimma vårt liv efter det som är gängse i världen, inte heller vårt budskap efter trenden i tiden. När vi sätter allt annat i andra hand för att föra mänskligheten in under Guds genius, har vi ingenting att förlora och är fria att kämpa.

Moralisk upprustning betyder Guds Ande i arbete i människors hjärtan och i förhållandena i världen. Den är inte en mänsklig produkt och står inte heller under mänsklig kontroll. Den är Guds egendom, avsedd att användas av människor.

Om vi förpliktat oss till att fostra människor som står under Guds kontroll i det politiska livet, i industrin, uppfostran, i det kulturella livet i dagens värld, då blir vi revolutionärer. Om vi vill finna en plan för lösningen av varje problem som vårt folk står inför har hemma och ute i världen, då blir vi statsmän i Guds rike — vilket borde vara normalt för alla kristna. Ingen behöver leva en dag till utan en syn för hur varje problem, hur svart det än må vara, skall kunna lösas.

Det finns ingen formel för människors förvandling. Vad som finns är Guds ledning med dess direkta, omedelbara, precisa innehåll. Det är disciplinen i våra egna liv, som ständigt kan skarpas. Det är hårt arbete. Och en plan.

Saxat och citerat

LIVETS MENING AR ATT UPPFYLLA sin bestammelse Har man kommit pa avvagar, d v s vagar som for bort fran denna bestammelse, kan en sjukdom bli vagvisaren — om an en påtvingad sådan —

tillbaka till den ratta vagen En varaktig hjalpare i en sådan situation ar den «inre rosten», meditationen, som «vet» mycket mer an vi anar och som ar istånd att for oss in på den riktiga vagen

Ur Femina, nr 22/69

VETENSKAP OCH TEKNIK KAN manipulera naturen och vi ser ingen grans for de potentiella möjligheterna Men det ar alltid till ett pris. Vem forutser och bestammer priset? Vi stirrar hapna och imponerade på allt som trollas ur teknikens hatt Men vem håller i hatten?

Marianne Hook i
Aftonbladet 28/6 - 69

NAR DET GALLER MÄNEN SAMARBETAR fackfolk och myndigheter och synkroniserar alla anstrangningar for att nå målet Darfor lyckas det Nar det galler förhållandena på vårt eget klot existerar inte samma insikt om gemenskap Darfor blir det inte hel-

ler någon motsvarande enighet om mål och medel som vid rymdfarden

Verkligheten ar den att jordens miljarder idag har större möjligheter an någon gång tidigare i hela sin historia att skapa en ordnad och lycklig tillvaro, just nådan som de vill ha den Det ar bara det att de annu inte ar mogna for uppgiften Det ar lattare med månfarder

Ledare i Arbetarbladet,
Oslo 18/7 - 69

IBLAND KOMMER JAG IN I PERIODER av osakerhet Jag fragar Ar jag på rätt spår eller inte? Mitt behov av ledning har vaxt genom åren

Våra möjligheter att overleva nu och i framtiden beror mera på andliga an vetenskapliga faktorer

Werner von Braun i
Dagen 23/7 - 69

VI KAN UTÖVA EN VÅLDSAM aktivitet och ändå inte komma någon vart

Rajmohan Gandhi i
Caux 1968

Snabbare, Billigare, Bättre

Forts från sid 5

rakna ut hur jag skall lura skattemyndigheterna Med andra ord arlighet ar en god affar

Jag har lart mig att Gud har en plan for mitt liv, mitt foretag och for andra människor och deras ansvarsomrade Det lonar sig att varje dag ta sig tillrackligt med tid att soka ta reda på denna plan Darfor ar jag tidigt uppe på morgonen for att lyssna till Gud och skriva ner de tankar som kommer for dagen — om mig sjalv, mina medarbetare, foretaget och vad jag sedan for ovrigt har ansvar for Detta har blivit till en daglig inspiration och en utmarkt hjalp for att omorientera sig och for att

finna de ratta losningarna på de problem man stalls infor Utan denna dagliga erfarenhet kanner jag mig som en styrman utan kompass Min bror och jag har tillsammans gått in for att leda vårt foretag pa denna grundval Denna gemensamma målsattning och denna forpliktelse har formått gora det tidigare till synes omöjliga — att gora två så besvarliga och olika man till verkliga broder

Vi tror att vad vi upplevt i vår familj och i vårt foretag ager sin giltighet också for andra Sakerligen finns det sådant som man kan kritisera i vårt foretag Det kommer också alltid att forbli en

kamp om att forverkliga och hoja de mål vi satt oss Men vi ar på vag Vi anser det vara en av de viktigaste uppgifterna idag att vi sjalva praktiserar och samtidigt verkar for en ny installning hos alla som leder industri och naringsliv Ingen kan langre tillåta sig att i var tid leda foretag och industrier utifrån falska och sjalviska motiv Det kan latt leda till feldisponeringar och det kan skapa svarigheter for många människor Europa står infor ekonomiska omvalvningar och strukturforändringar som kraver ratlinjiga man med en klart uttalad vilja till att skapa en gemensam europeisk ekonomi

Kort nytt

U NU LANSEERAR UNGDOMSFOND

Panchgani, Indien Burmas tidigare premiärminister U Nu besökte nyligen Asia Plateau, centrum för Moralisk uppbyggnads arbete i Indien och Asien, och lanserade då en särskild fond för utbildning i Moralisk uppbyggnad av ungdom från olika länder i Sydostasien U Nu gav själv grundplåten, 1 000 rupier, och begärde att fonden skulle kallas «Peter Howards minnesfond»

EN VERKLIG FOLKTEATER

London «Detta är en verklig folkteater», kommenterade en av nittiofem stadsfullmäktige- och landstingsordförande som besökte Westminster teatern i London i början av juli De kom med sina fruar till Westminster teaterns kulturcentrum på inbjudan av några av sina kolleger i samband med drottning Elizabeths årliga mottagning i Buckingham Palace's trädgård De såg en föreställning av musikalen High Diplomacy och fick bl a träffa Conrad Hunte från Västindien som det senaste året genomfört ett stort utplagt program för att integrera de färgade immigranterna i det engelska samhällslivet på grundval av Moralisk uppbyggnad Vid liknande arrangemang senare under månaden kom ytterligare 150 av dessa kommunalmans kolleger

Fru Magnago, gift med guvernören i provinsen Alto Adige (Sydtyrolen), intervjuar i sitt reguljära radioprogram ungdomar ur europashown Luta är ut

LAGOSTIDNING OM HOWARDBOK

Nigeria Lagostidningen *Morning Post* hade nyligen en recension av Howards bok *Africa's Hour* Recensenten Patrick Ogunshakin behandlade den «erovrarroll» Afrika kan komma att spela för att på karaktärens plan ena mänskligheten «Alla som tror på att Afrika har en bestämmelse» rekommenderades studera boken

89-ÅRIG DEBUTANT

Hilversum, Holland Fru Lottie van Beuningen debuterade som författarinna på sin 89-årsdag i juli med en memoarbok som heter «En ny värld för mina barnbarn» Där berättar hon bl a hur hon tog steget från intensivt valgörelsearbete till effektiv revolution, när hon motte Moralisk uppbyggnad Under kriget kunde hon rädda tusentals liv i det tyska koncentrationslägret Vught i Holland genom att organisera sandningar av matpaket till fångarna, sedan hon lyckats övertala lägerkommandanten att motta sandningarna och distribuera dem Hon berättar också om sina många resor i Europa och världen runt med Frank Buchman och andra i insatser för världens moraliska uppbyggnad Boken ges ut av det indiska förlaget Himmat Publications Trust

STUDENTINITIATIV I BOMBAY

Indien «En uppskakande musikal» skrev *Indian Express* om musikalen *India Arise* som nyligen uppfördes i Bombay i en ny instudering Initiativet till de tre föreställningarna kom från deltagare i en studentkonferens i maj i Moralisk uppbyggnads konferenscenter i Panchgani Enligt bombaytidningen *Free Press Journal* ville man visa, att «smaskurheten och själviskheten är orsaken till oron i landet» och att «en förändring till ansvar och samarbete» kan ge lösningen Föreställningarna sågs av bl a delstaten Maharashtra's statsminister U P Naik med familj

I samband med föreställningarna vadjade man om ekonomiskt stöd till uppförandet av en teater i Panchgani med 450 platser Femton människor beslöt insamla 5000 rupier (3500 skr) var, den beräknade genomsnittskostnaden för en plats i teatern

Kvalitetsprodukter
for personlig
hygiene

A S SABA
TØNSBERG

Linjeagenter - Skipsmeglere
Spedisjon - Lagring
Assuranse

KST

Kristiansand Shipping & Terminal Service A/S & Co.
Bjørneboe — Nielsen — Reinhardt
Havnebygget — Sentralbord 26 160

**SVAKSTRØM
ER VÅR
STYRKE**

Vår spesialitet
Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

80 år som
spesialforretning i
svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S
Rådhusgt 3, Oslo 1

LEGEMIDDEL FRA

*Novid
hurtig
lindring*

**ved hodepine
NOVID**

tas oppløst i vann

Novid gir hurtig lindring ved hodepine, reumatisme, nervosmorter, tannpine, menstrasjonssmerter og forkjølelsesubehag. Novid i vann er behagelig i bruk og skånsom selv for omfintlige maver. Utan resept på apotek og medisinsalg. Rør og foliepakning à 20 tabletter samt glass à 40 og 100 tabletter.

Novid - befriende lett å ta.

HYEGAARD & CO AS OSLO

EN SAK ÄR

-SÄKER

MIBO - 24 VOLT - EL-TOALETT

UPPFYLLER SÄKERHETSKRAVEN

MIBO är marknadens första el-toalett som provats och S-markts efter de nya normer som Semkos normutskott faststälde den 7 december 1967

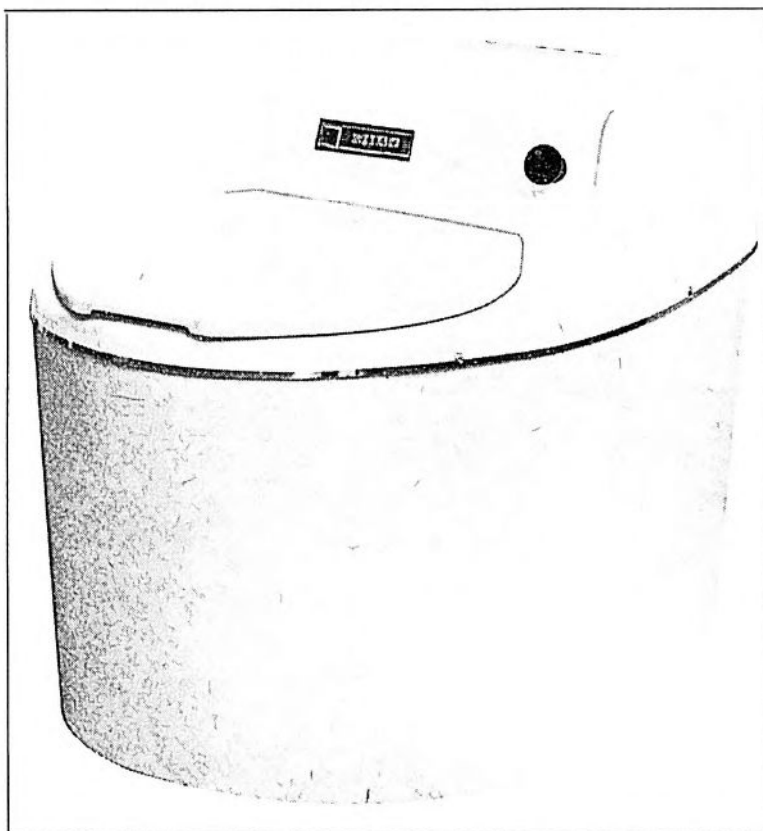
MIBO har transformator, vilket gör att alla elektriska komponenter drives med 24 volt

MIBO har förbränningsugn i eldhardig keramik och är försedd med efterbrannkammare. Denna ger en temperatur på över 1 000 grader, vilket gör att även gaserna antändes och förbrännes (Ni slipper filter). Övriga förbränningstekniska delar är i rostfritt

MIBO uppfyller berorda myndigheters önskemål om separat sanitär- resp. förbränningsteknisk del

MIBO har holje av glasfiberarmerad plast och programverk som automatiskt styr förbränningsprocessen

MIBO el-toalett är patentsökt

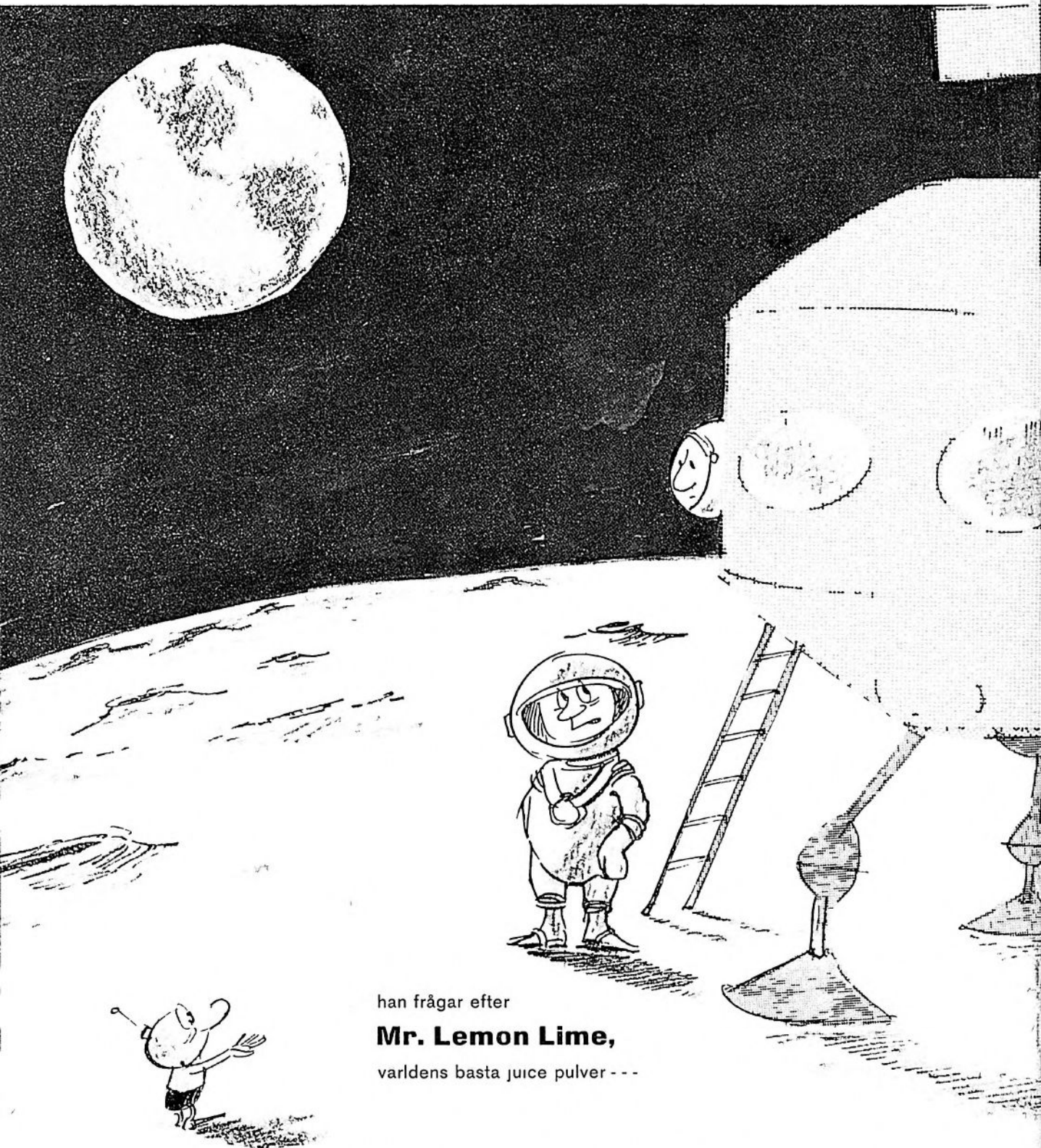
E L E K T R O
MIBO
A K T I E B O L A G
Tel. 0501/136 20, 542 00 Mariestad

Sänd närmare information om MIBO el-toalett till

Namn

Adress

Postadress

han frågar efter

Mr. Lemon Lime,

vardens basta juice pulver ---

Uppfriskande citronpulver naturell — lätt att ha med på resan

Dernings AB
Goteborgs Frihamn